

การสื่อสารของกลุ่มชาวกีที่ย้ายถิ่นฐานมาสู่ชุมชนเมืองในการปรับตัวและการแสดงอัตลักษณ์แห่งชาติพันธุ์

เชิญขวัญ กุชมงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาโทศึกษาศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

COMMUNICATION FOR ADAPTATION AND IDENTITY PRESENTATION OF SAKAIS
INDIGENOUS IMMIGRATING TO TOWN COMMUNITY

Miss Choenkwan Phutchong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program Program in Development communication

Department of Public Relations

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

Copyright of Chulalongkorn University

491072

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การสื่อสารของกลุ่มชาโกลที่ย้ายถิ่นฐานมาสู่ชุมชนเมืองในการปรับตัว
และการแสดงอัตลักษณ์แห่งชาติพันธุ์

โดย

นางสาวเชิญขวัญ ภูษณงค์

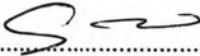
สาขาวิชา

นิเทศศาสตร์พัฒนาการ

อาจารย์ที่ปรึกษา

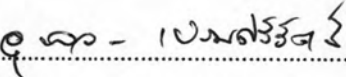
รองศาสตราจารย์ อุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.อุบล เบ็ญจรงค์กิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ อุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อวยพร พานิช)

เชิญขวัญ ภูษณงค์ : การสื่อสารของกลุ่มชาโกที่ย้ายถิ่นฐานมาสู่ชุมชนเมืองในการปรับตัวและการแสดงอัตลักษณ์แห่งชาติพันธุ์ (COMMUNICATION FOR ADAPTATION AND IDENTITY PRESENTATION OF SAKAIS INDIGENOUS IMMIGRATING TO TOWN COMMUNITY) อ. ที่ปรึกษา : รศ. อุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์, 254 หน้า.

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและกระบวนการในการแก้ไข ปัญหาการสื่อสารของกลุ่มชาโกที่ย้ายถิ่นฐานมาสู่ชุมชนเมือง รวมทั้งศึกษาการสื่อสารในการแสดง อัตลักษณ์แห่งชาติพันธุ์ชาโก ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกร่วมกับการ สังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครอบครัวชาโกที่ย้ายถิ่นฐานมาอาศัยอยู่ในจังหวัด นครนายก จำนวน 4 คน และศึกษาบุคคลที่เป็นคู่สื่อสารต่างวัฒนธรรมของกลุ่มชาโกกลุ่มนี้จำนวน 13 คน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาที่เป็นอุปสรรคสำคัญทางการสื่อสารเกิดขึ้นเนื่องจากประสบการณ์และการเรียนรู้ทาง ภาษา วัฒนธรรมและสังคมแตกต่างไปจากวัฒนธรรมใหม่ที่ครอบครัวชาโกเข้าไปอาศัยอยู่ ดังนั้นปัญหาที่ เกิดขึ้นจึงมีความแตกต่างกันไปตามแต่ลักษณะทางภูมิหลังของแต่ละคน ซึ่งปัญหาที่พบมีดังนี้ 1.การไม่ เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน 2.การขาดความรู้ในวิธีการสื่อสารตามวัฒนธรรมใหม่ 3. การหลีกเลี่ยง การสื่อสารกับบุคคลต่างวัฒนธรรม 4. การยึดติดกับความเชื่อดั้งเดิมของตนเอง 5. การไม่พยายามปรับตัว ให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในวัฒนธรรมใหม่ 6. ปัญหาการมีอคติและการมองแบบเหมารวม

ปัญหาข้างต้นนี้สามารถแก้ไขได้โดยการพยายามร่วมกันของทั้งสองฝ่าย คือ ครอบครัวชาโก และบุคคลคู่สื่อสาร ซึ่งมี 6 วิธี ได้แก่ 1.การทำความเข้าใจในภาษาและวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน 2.การให้ ความรู้/ให้การศึกษ 3.การใช้สื่อบุคคล สื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจ 4. การหลีกเลี่ยงการมองเหมารวม และอคติ 5.การเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy) 6. การสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลคู่สื่อสาร

2. ครอบครัวชาโกมีการแสดงอัตลักษณ์ทางปัจเจกบุคคลและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมผ่านการ สื่อสารทั้งวจนภาษาและอวจนภาษา โดยอัตลักษณ์ที่แสดงออกนั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพการณ์ และความสัมพันธ์กับบุคคลคู่สื่อสาร รวมทั้งพบว่าผู้ที่มีอัตลักษณ์ในตนเองน้อยเท่าใดการแสดงความเป็น ตัวตนจะมากตามไปด้วย

ภาควิชา..การประชาสัมพันธ์.....ลายมือชื่อนิสิต.....*อุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์*.....
สาขาวิชา..นิเทศศาสตร์พัฒนาการ.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*อุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์*.....
ปีการศึกษา 2549.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4885079528 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD : ADAPTATION / IDENTITY PRESENTATION / SAKAIS

CHOENKWAN PHUTCHONG: COMMUNICATION FOR ADAPTATION AND IDENTITY PRESENTATION OF SAKAIS INDIGENOUS IMMIGRATING TO TOWN COMMUNITY.

THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. UBOLWAN PREMSRIRAT. 254 pp.

The objectives of this qualitative research are to study the problems and solving processes on communication of Sakais indigenous group migrating to town community, also to study the communication showing Sakai identity. Data is collected by in-depth interviews, and participant observation with 4 persons of Sakai family that migrated to live in Nakornnayok Province, and 13 persons of different culture that Sakais communicate with.

The study has found that :

1. Communication problems arise from difference of their basic language, cultural, social experiences and learning to the new ones they moving in to live with. Such problems vary in accord to background of each one, i.e. ; 1.unable to understand the communication language,
2. lack of new cultural knowledge, 3. communication avoidance to persons of different culture ,
4. do not change old way of thinking, 5. do not try to adapt new culture they are living in ,
6. problems of bias and stereotype thinking

The above problems can be solved by cooperating of both Sakais family and pair communicates persons in 6 ways, i.e. ; 1. learning to understand language and culture of each other, 2. giving knowledge or education, 3. using human media, mass media and specific media, 4. avoiding stereotype thinking and bias, 5. creating empathy, 6. creating relation with pair communicates persons.

2. Sakais family has presented individual identity and cultural identity through both verbal and nonverbal communication. The identities shown vary through situations and relationship of person who communicate with, also found is that the less identity possess, the more presentation express.

Department Public Relations.....Student's signature.....*Chaengkwan*.....
 Field of study Development Communication Advisor's signature*Ubolwan*.....
 Academic year 2006.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลือ คำปรึกษา และคำแนะนำจากรองศาสตราจารย์ อุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ ซึ่งกรุณาสละเวลามาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์อวยพร พานิช กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ รศ.ไพบุลย์ ดวงจันทร์ รศ.สุดสวาทดี พุทธสุวรรณ คุณบุญลากและคุณอภิชาติ รอดวัฒนกุล และครอบครัวชาโก อันได้แก่ พี่คมกฤษ นื่องปู นื่องปลา นื่องแมน ที่เสียสละเวลาในการให้สัมภาษณ์และเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยทำงานวิจัยฉบับนี้ รวมทั้งขอบคุณอาจารย์และนักเรียนโรงเรียนนายกัฒนากรทุกท่านที่สละเวลามาให้สัมภาษณ์และให้การต้อนรับผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อนนิเทศศาสตร์พัฒนาการ ผึ้ง ดิว กะเป้ง พี่ก้อง พี่โชติ เซน โอ พี่หมู พี่แก๊ส แนน พี่ตาล ตัก พี่ปยุ่น ที่คอยเป็นกำลังใจ กำลังกายให้ผู้วิจัยมาตลอด 2 ปีที่เรียนด้วยกันมา

ขอขอบคุณพี่อัมพร กุ้ง และเจ้าหน้าที่คณะนิเทศศาสตร์ทุกท่านที่เสียสละเวลาให้กับงานวิจัยฉบับนี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณครอบครัวของผู้วิจัย ทั้งคุณย่า คุณพ่อ คุณแม่ อาป้อม อาโก้ พี่ฝน และครอบครัวชุมชนจตุรพักตรพิมาน สำหรับการสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน ตั้งแต่ผู้วิจัยเกิดและเติบโตจนมีวันนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	8
ปัญหาคำถามการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
นิยามศัพท์.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ (Ethnic group).....	12
ทฤษฎีการสื่อสารต่างวัฒนธรรม(Intercultural Communication.....	24
ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทสื่อบุคคล.....	38
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอัตลักษณ์(Identity).....	40
แนวคิดเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์(Symbolic Interaction theory).....	49
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	52
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	55
กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย.....	55
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	56
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
ขั้นตอนและวิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
การนำเสนอข้อมูล.....	62

บทที่

4	ผลการวิจัย.....	63
	ข้อมูลทั่วไปของครอบครัวชาวไทย.....	64
	ปัญหาทางการสื่อสารที่เกิดจากการย้ายมาอาศัยอยู่ในชุมชนเมือง.....	70
	กระบวนการในการแก้ไขปัญหาการสื่อสารที่เกิดจากการย้ายถิ่นฐานมาสู่ชุมชนเมือง.....	120
	การสื่อสารในการแสดงอัตลักษณ์ความเป็นชาวไทย.....	161
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	200
	สรุปผลการวิจัย.....	200
	อภิปรายผลการวิจัย.....	230
	ข้อเสนอแนะ.....	244
	รายการอ้างอิง.....	246
	ภาคผนวก.....	250
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	254

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 ตารางแสดงการปัญหาการไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน.....	90
2 ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดภาษาและวัฒนธรรมชาติกับระดับปัญหาการไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้สื่อสารกัน.....	91
3 ตารางแสดงปัญหาการขาดความรู้ในการสื่อสารตามวัฒนธรรมใหม่.....	95
4 ตารางแสดงปัญหาการหลีกเลี่ยงการสื่อสารกับบุคคลต่างวัฒนธรรม.....	100
5 ตารางแสดงปัญหาการยึดติดกับความเคยชินเดิมที่ตนเองเคยปฏิบัติมา.....	107
6 ตารางแสดงปัญหาการไม่พยายามปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในวัฒนธรรมใหม่...	113
7 ตารางแสดงปัญหาการมีอคติและการมองแบบเหมารวม.....	118
8 ตารางแสดงปัญหาการสื่อสารที่เกิดแยกตามบุคคลผู้เกิดปัญหา.....	119
9 ตารางแสดงการเปรียบเทียบวิธีการแก้ไขปัญหาของครอบครัวชาติกับบุคคลคู่สื่อสาร.....	158
10 ตารางแสดงสรุปปัญหาที่ได้รับการแก้ไข.....	159
11 ตารางแสดงอัตลักษณ์ทางปัจเจกบุคคลด้านรูปร่างของครอบครัวชาติ.....	165
12 ตารางแสดงอัตลักษณ์ทางปัจเจกบุคคลด้านลักษณะนิสัยของครอบครัวชาติ.....	171
13 ตารางแสดงอัตลักษณ์ทางปัจเจกบุคคลด้านถิ่นกำเนิดของครอบครัวชาติ.....	177
14 ตารางแสดงอัตลักษณ์ทางปัจเจกบุคคล.....	179
15 ตารางแสดงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม.....	197
16 ตารางสรุปปัญหาการสื่อสารของครอบครัวชาติ.....	207
17 ตารางสรุปกระบวนการในการแก้ไขปัญหา.....	217

สารบัญภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1 แสดงการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการพยายามทำความเข้าใจในภาษาและวัฒนธรรม.....	124
2 แสดงการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการให้ความรู้/การศึกษา.....	136
3 แสดงการแก้ไขปัญหาด้วยการใช้สื่อบุคคล สื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ.....	146
4 แสดงการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการหลีกเลี่ยงการมองแบบเหมารวมและมีอคติ.....	150
5 แสดงการแก้ไขปัญหาด้วยการเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy).....	152
6 แสดงการแก้ไขปัญหาด้วยการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อม.....	157